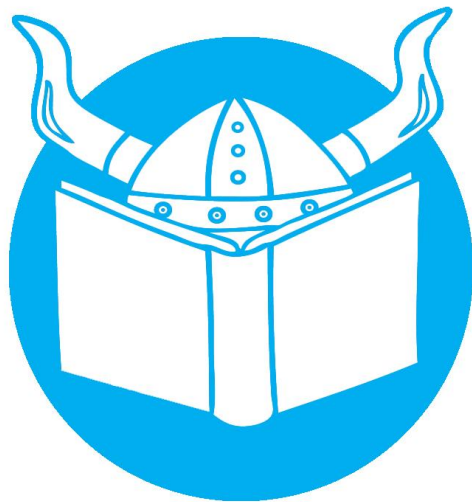


Arbetsplan för

VIKINGAÅSENS SKOLA
JOMALA KOMMUN

LÄSÅRET 2020 – 2021



Behandlad av lärarkollegiet 25.05.2020

INNEHÅLL - TEXTDELEN

1. MÅLSÄTTNING OCH VERKSAMHETSIDÉ

Värdegrund	sid.	4
Undervisningssyn		4
Kunskapssyn		4
Tyngdpunktsområden		4
Temaområden		5
Skolans drogpolicy		5
Miljöfostran		5
Jämställdhet mellan könen		6
Skolans självvärdering		6
It i undervisningen		6

2. SKOLANS TIMRESURS

Användning		7
Stöd för lärande		8

3. UNDERVISNINGSARRANGEMANG

Specialklassundervisning		8
Stödundervisning		8
Undervisning utanför skolan		8
Samplanering		9
Inledande samlingar		9
Elevinflytande		

4. KLASSAMMANSÄTTNINGAR OCH GRUPPINDELNINGAR

Beskrivning av principen		9
Förteckning över klasser och grupper		10

5. SKOLANS TRYGGHETSPLAN

Elevvård och -handledning		10
Hälsovård		11
Mobbning		11
Samarbete förundervisning-skola		11
Samarbete lågstadium-högstadium		11
Information		12
Samarbetet med hemmen		12
Utvecklingssamtal		12

6. UTVÄRDERING

Utvärdering av eleverna – bedömning		13
Elevernas egen utvärdering		13

7. SKOLANS TIMPLAN

Timplanen för läsåret	14
-----------------------	----

BILAGOR

Kontaktpersoner	15
Trivselregler	16
Skolans samlade planer:	
Handlingsplan vid misstankar om mobbning	17
Handlingsplan för utåtagerande elever	17
Skolans ämnesplaner; kunskapsstoff och tyngdpunktsområden årskursvis	18
Räddningsplan	
Samordnad arbetsplan daghem-skola	50
Åtgärdsprogram	58
Läromedel	

MÅLSÄTTNING OCH VERKSAMHETSIDÉ

VÄRDEGRUND

Styrdokumentet för verksamheten vid Vikingaåsens skola är landskapet Ålands läroplan för grundskolan samt gällande grundskollag och förordning.

För att uppnå de mål som anges i dessa dokument betonar skolan följande värdeord:

1. **Lärande och kunskap.** Vi är alla olika och har olika sätt att lära oss. Eleverna skall få utvecklas utifrån sina egna förutsättningar och styrkor. De skall få känna att de lyckas. Eleverna skall känna mening med sitt skolarbete. Vi betonar att det är ansträngningen som ger resultat.
2. **Ansvar och respekt** Vi är aktsamma om våra egna, varandras och skolans saker. Vi uppträder artigt mot andra elever, personal och gäster och vi använder ett vårdat språk. Alla människor är lika mycket värda.
3. **Trygghet** Vi vill att alla skall trivas i vår skola. De skall våga uttrycka sig, känna trygghet, lita på vuxna och bli sedda. Skolans regler finns till för att skapa trygghet.
4. **Gemenskap och glädje** Vi betonar sociala färdigheter. Eleven skall fungera tillsammans med andra människor. Det betyder att som elev lära sig samarbeta. Vi tror på att trygga barn lär sig bättre. Vi vill lyfta fram elevernas styrkor och betona det som är bra. Alla människor behöver bli sedda och bekräftade.

UNDERVISNINGS- OCH KUNSKAPSSYN

Grundfärdigheterna tala, läsa, skriva, räkna och engelska betonas.

Vi tar hänsyn till elevens kognitiva, emotionella, sociala och fysiska mognad och förutsättningar. Vi strävar till att välja undervisningsformer och arbetssätt så att varje elev får uppleva att de utvecklas i sitt skolarbete och att de lär sig på ett insiktsfullt och självständigt sätt.

Skolan skall ta tillvara elevernas kreativitet och låta dem upptäcka och pröva nya lösningar.

Varje elev skall bli bekräftad och få känna glädje över sin utveckling.

Målen med undervisningen i de olika årskurserna ska framgå för eleverna och vårdnadshavare under utvecklingssamtal och föräldramöten. Skolans arbetsplan med ämnesplaner samt den åländska läroplanen med bedömningskriterier finns på skolans hemsida.

Vi betonar differentiering i undervisningen.

TYNGDPUNKTSOMRÅDEN och TEMAN

1. En välmående skola

Varje elev är unik och värdefull i sig och har rätt att växa till sin fulla potential som människa och medmänniska. Vi strävar till att främja förståelsen och empati för andra människor och arbetar aktivt för att motverka kränkande handlingar och intolerans hos

eleven.

Vi arbetar enligt principerna för positiv psykologi och betonar styrka, glädje och medkänsla. Eleverna lär sig sätta ord på sina känslor samt identifiera sina egna styrkor. Eleverna lär sig använda "styrkespråket" så mycket som möjligt i skolvardagen.

2. Språkutvecklande arbetssätt

Vi strävar efter att använda ett språkutvecklande arbetssätt i all undervisning. Det betyder att vi betonar läsning, skrivning, muntlig framställning och visualisering.

3. Ålands självstyrelse 100 år

Vi uppmärksammar Ålands självstyrelses 100-års jubileum. Vi väljer helhetsskapande undervisning som ger eleven möjligheter att kombinera kunskaper och färdigheter från olika läroämnena till meningsfulla helheter. Vi strävar till ämnesövergripande samarbete för att stärka elevens förmåga att uppfatta vilken betydelse det lärda i skolan har för det egna livet och i ett vidare perspektiv för samhället och mänskligheten.

Skolans drogpolicy

Rökning, sniffning, bruk av alkohol eller andra droger är inte tillåtna inom skolans område. Om en elev skulle påträffas påverkad av alkohol eller andra droger eller rökande tobak tar klassläraren omedelbart kontakt med elevens föräldrar. Klassläraren, skolans hälsovårdare och rektor arbetar därefter tillsammans med elev och föräldrar fram ett åtgärdsprogram. Alla vuxna i skolan har en skyldighet att meddela misstankar om eventuellt bruk till skolans rektor, som tillsammans med elevens klasslärare kollar upp misstankarna. Rektor är, med stöd av skolans hälsovårdare och lärarkollegiet, ansvarig för skolans arbete mot droger.

Eleverna och deras vårdnadshavare ska vara medvetna om denna policy. Policyn diskuteras under klassmöten, föräldramöten och hem och skola-möten.

Undervisning kring tobak, alkohol och narkotika ges av skolans lärare enligt den nu gällande läroplanens förslag. Alla klasslärare arbetar förebyggande med mål att stärka elevernas självkänsla att våga stå emot gruppträck, bland annat med hjälp av KiVa-skolas material och läromedlet Livskunskap. Skolan är från och med vårterminen 2018 en del av Folkhälsans projekt TobaksFriDuo i syfte att förhindra användningen av tobak bland våra elever.

Eleverna i åk 5 och 6 ska ges tillfällen att reflektera och diskutera kring drogproblematik utgående från autentiskt material så som tidningsartiklar, nyhetsinslag etc. Målet är att medvetandegöra eleverna.

Miljöfostran

Målet är att hjälpa eleverna att inse att människors val av produkter påverkar livsmiljön och världens resurser i stort. Eleverna ska bli kunniga och ansvarsfulla konsumenterna. De olika

årskurserna studerar miljölära inom ramen för ämnena omgivningskunskap, biologi, geografi, fysik och kemi och samhällskunskap.

På våren har skolan en gemensam städdag då elever och personal städar skolgården.

Självstyrelsen i undervisningen

I årskurserna 1-4 arbetar eleverna med självstyrelsens symboler och åländska traditioner. Genom naturvandringar och utflykter ska eleverna grundlägga ett bestående intresse för Ålands natur och tidigare generationers kulturlämningar. Eleverna bekantar sig med Ålands övriga kommuner utgående från hemkommunen.

I årskurserna 5-6 lyfts centralgestalterna i självstyrelsens tillkomst fram. Lagtingets och landskapsregeringens uppgifter tydliggörs. Eleverna bekantar sig med åländska konstnärer genom museibesök.

Jämställdhet mellan könen

Skolans uppgift är att aktivt och medvetet främja flickors och pojkars lika rätt och möjligheter. Det sätt på vilket vi i skolan bemöter flickor och pojkar, samt de krav och förväntningar vi ställer på dem bidrar till att forma deras uppfattning om vad som är kvinnligt och manligt. I skolan har vi ett ansvar att motverka traditionella könsmonster.

Det är viktigt att vi ger utrymme för eleven att pröva och utveckla sin förmåga och sina intressen oberoende av könstillhörighet.

I vår skola strävar vi efter att oavsett kön bemöta alla på ett jämbördigt sätt. Med detta avses likvärdiga förväntningar, krav och rättigheter. Vi strävar efter att skapa en skola som är lika motiverande, anpassad och intressant för alla elever. Vi vill ge flickor och pojkar lika mycket utrymme.

För att nå dessa mål krävs kontinuerlig uppföljning, utvärdering och ett aktivt arbete bland alla som arbetar i skolan. Vi behöver även stöd från föräldrar, organisationer och beslutsfattare.

Skolans självvärdering

Skolan deltar i åländska och nationella utvärderingar och kunskapsprov. Resultaten från dessa kan fungera riktgivande vid planering av undervisningsstoff och – metoder.

Speciallärare och klasslärare utför årligen gruppscreeningar i avkodning, läsförståelse och rättstavning samt vid behov i matematik för samtliga årskurser.

Utvärderingarna ger värdefull information och ska användas som utgångspunkter i klasslärares fortsatta planering.

Personalen strävar efter att kontinuerligt, genom samplanering, medarbetarsamtal och personalmöten, utvärdera och utveckla verksamheten.

It i undervisningen

Skolan skall ge alla elever möjlighet att fungera i en digital vardag. Skolans datorer och surfplattor är hjälpmedel vid skriv- och läsinlärning, vid informationssökning, presentation av elevarbeten, vid kreativt arbete och vid befastande av kunskap. Lärplattformen Itslearning ska användas för att variera undervisningsformer, för differentiering samt för att synliggöra lärandet.

Utgångspunkten för IT-arbete i skolan är alltid ett etiskt arbetssätt. Skolans It-policy är att eleverna använder datorer, surfplattor, smarta telefoner o liknande endast för skolarbete, och endast med lov av ansvarig lärare. Skolan publicerar elevmaterial endast på gällande lärplattform, och endast med elevernas tillstånd, och för att skydda elevernas integritet kopplas namn inte till fotografier på till exempel skolans hemsida.

Målet för användandet av IT i Vikingaåsens skola är att eleverna under sin lågstadietid lär sig

- behärska basfärdigheter inom IT
- tolka, analysera och använda information/webbmaterial
- använda Internet på ett ansvarsfullt sätt (källkritik)
- använda digitala verktyg för att visa och presentera inlärd kunskaper
- förstå idén med samarbete och växelverkan, kommunikation

Vi följer färdighetsmålen i Ålands landskapsregerings IT-strategi för undervisningssektorn.

2. SKOLANS TIMRESURS

Kommunstyrelsen i Jomala har fastställt timresursens storlek till **590 veckotimmar** (vt). I dessa timmar ingår allmänundervisning, specialpedagogiskt stöd och It-handledning, samt timmar för frivilliga språk. Språkprogrammet i SÅHD erbjuder tyska och finska.

Timresursens användning

Klassernas bastimmar	384 h
It-handledning	10 h
Samordnad specialundervisning	48 h
Specialklassundervisning	48 h

Övriga uppgifter

- bibliotek	1
- skötsel av AV-utrustning	1
- stödundervisning	4
- anordnande av musikframträdanden	1
- klassföreståndararvode	18
- övervakning av elever som väntar på skjuts	1

Frivilligt språk (fi åk 5 och 6, ty åk 5 och 6)	12
---	----

Återstoden av timmar används till delning av slöjdgrupper, engelska, resurstimmar samt undervisning i livsåskådning	62
---	----

Användning totalt	590
--------------------------	------------

Övriga uppgifter

Musikframträdanden sköts av skolans musiklärare. Åsa Rumander och Erika Ståhlman är skolans IT-handledare och sköter IT-utrustning och -handledning. Skolans lärare och assistenter har övervakningsansvar kring skolskjutsarna.

Stöd för lärande

Skolan arbetar i enlighet med den nya läroplanen i stöd för lärande och skolgång.

Under läsåret betonas det allmänpedagogiska stödet som en del av skolans dagliga undervisning och handledning.

Olika stödformer ges när klasslärare eller speciallärare konstaterar läs- och skrivsvårigheter, språk- eller matematiksvårigheter eller svårighet att följa med i den allmänna undervisningen.

Stödformerna baseras på olika diagnosmaterial, främst DLS (läsförståelse och rättstavning), H4 samt Lukimats test av matematiska färdigheter för åk 1-2 och R-MATs motsvarande för åk 3-6.

Specialläraren eller klassläraren kontaktar hemmet och diskuterar former och önskemål kring stöd. Allmänpedagogiskt stöd ges i klassrummet, i liten grupp eller som enskild undervisning.

När denna stödform inte är tillräcklig, görs en pedagogisk bedömning. Därefter tas beslut i EVG-gruppen om specialpedagogiskt stöd, som är mer regelbundet. Samarbete med hemmet och mellan lärare betonas. Ett åtgärdsprogram upprättas under utvecklingssamtal. Åtgärdsprogrammet

följs av klass-, tim- och speciallärare, samt hemmet, och uppföljs och utvärderas åtminstone en gång per läsår. En fortlöpande diskussion med eleven ser vi som mycket viktig (metakognition).

Om en elev, trots specialpedagogiskt stöd, riskerar att inte uppnå målen i läroplanen tar specialläraren initiativ till en pedagogisk utredning. Tillsammans med tidigare utvärderingar och bedömningar utgör utredningen underlag för förvaltningsbeslut om överföring av eleven till mångprofessionellt stöd.

Under de första skolveckorna på höstterminen används största delen av skolans totala specialundervisningsresurs för inskolning av nybörjarna.

3.UNDERVISNINGSSARRANGEMANG

Specialklassundervisning

Denna resurs sätts in efter allmänpedagogiskt stöd och specialpedagogiskt stöd och ges till en elev som behöver individuell undervisningsplan (IP) i minst tre ämnen. Stödformen har namnet mångprofessionellt stöd och kräver myndighetsbeslut.

Stödundervisning

För stödundervisning har reserverats 4 veckotimmar, som kan användas av klass- eller timlärare. Stödundervisning ges i samråd med hemmet då en elev visar svaga kunskaper i ett ämne eller

tillfälligt blivit efter på grund av sjukdom eller liknande. Stödundervisning kan också ges i små grupper. Stödundervisning ges inte åt elever som varit borta på grund av resor.

Undervisning utanför klass

Simundervisning ges i Mariebad, Godby eller Folkhälsans allaktivitetshus. Skid- och skridskoundervisning ges efter vinterns förutsättningar. Eleverna har även möjlighet att åka till Islandia för skridskoåkning.

Gemensamma friluftsdagar ordnas varje läsår och skollunchen intas då gärna utomhus. Inom ramen för skolans budget deltar eleverna i skolidrottsevenemang, besöker åländska museer och sevärdheter samt gör andra studiebesök och exkursioner på Åland. Skolan besöker kyrkan i samband med adventstiden och avslutning på läsåret. Elever vars religionsundervisning sköts av hemmen eller läser livsåskådningskunskap erbjuds då annat arbete.

Samplanering

Alla lärare slutar samtidigt en dag i veckan (torsdagar) för gemensamt kollegiemöte kring planering, information samt frågor om skolutveckling. Assistenterna deltar enligt överenskommelse och vid behov. Lärarna i ett arbetslag träffas en gång i veckan för gemensam planering.

Kollegiet kan samlas till pedagogiska träffar då särskilt tidskrävande frågor behandlas.

Vissa samplaneringar kan avdelas helt för elevvårdsärenden och skolans elevvårdpersonal kan då medverka. Skolans elevvårdsgrupp (EVG) träffas varje måndag.

Övriga samplaneringstimmar används till kontakt till hemmen, arbetet mot mobbning, samarbete med barnomsorgen, föräldraföreningen, BUP, skolpsykologen och skolhälsovården.

Inledande samlingar

Dagliga samlingar sköts av respektive klasslärare. Övriga samlingar hålls som inledning/avslutning på aktuellt tema, projekt eller högtid. Klasserna ansvarar turvis för en samling/år. Jomala församling kan vid behov hålla någon samling per läsår. Elever vars religionsundervisning sköts av hemmen erbjuds även då annat arbete.

Elevinflytande

I klasserna hålls regelbundna, elevaktiva klassamtal/klassråd då gemensamma normer eller aktuella frågeställningar diskuteras.

Skolan har ett elevråd med elever från årskurserna 2-6. Elevrådet sammanträder regelbundet några gånger per läsår.

4. KLASSAMMANSÄTTNINGAR OCH GRUPPINDELNINGAR

Undervisningsgruppernas storlek och sammansättning bestäms av

- kommunstyrelsens beslut om timresursens storlek
- det sociala klimatet i en grupp. Här samarbetar nybörjarlärarna, förundervisningens personal och skolpsykologen.
- enskilda elevers behov, tex medicinsk eller BUPs rekommendation
- fördelningen mellan pojkar och flickor

Förteckning över klasser och grupper

klass	flickor	pojkar	totalt	klasslärare
1A	7	7	14	Erika Ståhlman
1B	7	6	13	Monica Knahpe
1C	7	7	14	Susanna Saku
2A	8	9	17	Ulrika Pahlman
2B	7	9	16	Irma Wilenius
2C	7	9	16	Mikaela Holmström
3A	14	8	22	Sofie Björke
3B	11	10	21	Susanne Fagerlund
4A	8	7	15	Maria Granskog
4B	7	8	15	Jana Lindholm
4C	7	8	15	Paméla Styrström
5A	7	13	20	Siv Forsbom
5B	6	12	18	Anette Fagerlund
5C	10	8	18	Jessica Sundberg
6A	5	10	15	Dan Movall
6B	7	10	17	Ulrika Diedrichs

Varje årskurs utgör ett arbetslag. Timlärarna väljer ett lärarlag och planerar/arbetar med dem enligt behov.

5. SKOLANS TRYGGHETSPLAN

I skolans trygghetsplan ingår

- ♥ elevvårdsplan
- ♥ plan för arbete mot mobbning enligt programmet KiVa-skola.
- ♥ krisplan för plötsliga olyckor
- ♥ räddningsplan för upprätthållandet av den egna beredskapen
- ♥ beredskapsplan

Elevvård och elevhandledning

Syftet med skolans elevvård är att upprätthålla en positiv skolatmosfär och att göra elevernas skolsituation så bra som möjlig. Genom samarbete mellan hemmen och skolans lärare, skolhälsovårdare och skolpsykolog samt kurator vill vi förebygga, stöda och vidta bästa möjliga åtgärder i elevvårdsfrågor. Samarbete hem-skola, förundervisning-lågstadium och lågstadium-högstadium ser vi som ”den röda tråden” i elevvården. Vi vill arbeta för tidig intervention, det vill säga tidigt ta upp och arbeta kring eventuell oro. Skolpersonal har en skyldighet att vid behov göra anmälan till barnskyddet samt att vid våld och hot om våld tillkalla polis.

I skolans elevvårdsgrupp ingår skolpsykolog, kurator, hälsovårdare, speciallärare, rektor, samt vid behov klasslärare och annan berörd personal. Gruppen träffas regelbundet en gång per vecka. Föräldrar informeras om deras barn diskuteras beträffande särskilda insatser. Samplanering kan avdelas för elevvårdsärenden. Tystnadsplikten gällande skolans anställda styrks med personalens underskrift.

Hälsovård

Skolans hälsovårdare har mottagning på måndagar och onsdagar. Hälsovårdaren koordinerar elevernas hälsovård med ÅHS och samarbetar med kollegiet i frågor som rör hälsa överlag. Skolkuratorn arbetar på skolan på torsdagar och fredagar. För tillfället finns endast en skolpsykolog i distriktet. Skolpsykologen gör vid behov utredningar på skolan.

Mobbning

Skolan arbetar kontinuerligt med att förebygga mobbning genom KiVa-skolas program. Målet med *programmets allmänna del, på klassnivå*, är att öka elevernas medvetenhet om gruppdynamikens betydelse vid mobbning och vid förhindrandet av mobbning. Mera information om programmets innehåll finns på www.kivaskola.fi. Skolans *KiVa-team arbetar enligt programmets åtgärdsplan* när mobbning konstateras. Modellen används även vid konfliktlösning. Vem som helst kan ta kontakt med någon i gruppen för att diskutera oro gällande mobbning. KiVa-teamet består av 3-4 klasslärare. En sammanfattning av programmet finns som bilaga.

Samarbete förundervisning – skola

Skolans lärare och personal från förundervisningen träffas regelbundet både höst och vår för att förbereda skolstarten och för att följa upp arbetet med de nya skoleleverna. Skolpsykologen och kommunens specialbarntädgårdslärare deltar i utvecklingsarbetet.

I början av vårterminen bjuder skolan in nybörjarnas föräldrar till ett föräldramöte. På mötet deltar rektor, fritidshemsföreståndaren och en lärare. Föräldrarna får under mötet allmän information om skolan och har också möjlighet att bekanta sig med skolhuset.

Före inskrivningen kommer daghemmen med sin förundervisningsgrupp på ett första besök till skolan. Barnen får bekanta sig med skolan, uppleva en rast och även äta sin första lunch i skolans matsal.

Vid inskrivningen i början av april knyter skolan närmare kontakt med nybörjarna och deras föräldrar. Rektor och minst en lärare tar emot de nya eleverna och deras föräldrar.

Efter inskrivningen genomförs skolbesök i smågrupper med avsikten att närmare bekanta sig med arbetet i en klass.

Under april månad kommer personal från förundervisningen, specialbarntädgårdsläraren och skolpsykologen till skolan för att ge information om den barngrupp som skall börja skolan. Genomgången är viktig för klassindelningen samt för de stödinsatser skolan ännu behöver förbereda.

I slutet av maj samlas hela de blivande klasserna med sin lärare till en ”första-skoldag”.

Under höstterminen sammankommer skolans lärare och daghemspersonal för att utvärdera barnens skolstart. De nya ettorna ges möjlighet att under den första terminen återbesöka daghemmet.

Skolorna i Jomala har tillsammans med daghemmen utarbetat en plan för samordning av undervisningen när barnen ska börja skolan.

Samarbete lågstadium – högstadium

I frågor som rör elevernas språkval inför åk 5 och 7 samarbetar vi med KHS. Information rörande språkval delas på vårvintern ut till föräldrar och elever i åk 4 och 6. Högstadiets rektor, studiehandledare och kurator träffar åk 6 på vårvintern. Föräldrainformation ges av högstadiet under mars månad. Berörda lärare i åk 6 samt skolans speciallärare och skolpsykolog träffar KHS speciallärare i början av maj för informationsbyte. I början av maj är klassindelningen klar och presenteras av skolkurator under ett EVG-möte. Informationen om de nya klasserna ges ut till eleverna i mitten av maj och sker samtidigt i hela distriktet. Eleverna i åk 6 besöker högstadiet under en eftermiddag i maj och får då också träffa sina blivande klasskamrater.

Information

Skolan informerar regelbundet vårdnadshavarna om skolans verksamhet. Klasslärarna informerar genom månadsbrev eller veckobrev och rektor skriver månadsbrev. På skolans hemsida finns information om läsårstider, matlista, styrdokument, trivselregler, föräldraföreningen, fritidshemmet Humlan, KiVa-skola, kontaktuppgifter till skolan och skolans värdegrund.

Från och med höstterminen 2019 har skolan tagit i bruk informationskanalen Wilma.

Samarbetet med hemmen

Till skolan hör en registrerad Hem och skolaförening. Föreningen håller regelbundna styrelsemöten samt möten enligt föreningens stadgar. Lärarna har en medlem i styrelsen. Rektor deltar på styrelsens möten.

Vår målsättning är att under elevens hela skoltid arbeta för ett gott samarbete mellan skolan och hemmet.

Vi gör det genom:

- att hålla klassvisa föräldramöten
- ordna klassevenemang där både föräldrar och barn kan delta
- att föräldrar har tillgång till information på skolans hemsida och på Wilma
- att varje år inbjuda föräldrar och barn till utvecklingssamtal
- att rektor skriver månadsbrev
- att tillsammans med föräldraföreningen ordna informationstillfällen, samlingar och fester
- att på skolan inbjuda till öppet hus
- att påminna föräldrar om att de alltid är välkomna till skolan

Utvecklingssamtal

Utvecklingssamtalen är en viktig informationslänk mellan hem och skola.

Varje klasslärare håller samtal med klassens elever och föräldrar minst en gång/läsår.

Vårdnadshavare kan också ta initiativ till utvecklingssamtal.

6. UTVÄRDERING

En fortlöpande utvärdering av vår undervisning och den verksamhet som skolan bedriver ser vi som mycket viktig.

Utvärdering av eleverna – bedömning

Skolan följer anvisningar kring elevbedömning som utarbetats av Ålands Landskapsregering.

Omdömen och betyg ges i slutet av varje termin. Information om bedömning finns på infosidan på Fronter.

Elevernas egen utvärdering

Elevernas utvärdering av egna arbeten sker

- vid regelbundna utvärderingstillfällen, enskilt eller i klass, skriftligt eller muntligt
- vid enskilda samtal mellan lärare och elev
- vid diagnoser och tester samt genom olika enkäter

Vi strävar till att eleverna ska vara medvetna om sina starka och svaga sidor och få känna glädje över sin utveckling. Tillsammans med eleven och hemmet uppgörs olika delmål vad det gäller t.ex. kunskapsutveckling och social utveckling. Detta kan också göras vid andra tillfällen än utvecklingssamtalen, på initiativ av lärare eller förälder.

7. SKOLANS TIMPLAN

Timplan 2020-2019		VIKINGAÅSENS SKOLA						
Föreskrivet timantal i läroplanen								
Läroämne eller ämnesshelhet	Veckotimmar minimum	Vikingaåsen	Åk 1	Åk 2	Åk 3	Åk 4	Åk 5	Åk 6
	Åk 1-6	Åk 1 - 6	Per v	Per v	Per v	Per v	Per v	Per v
Svenska	32	34	7	7	6	5	4	5
Matematik	22	27	4	4	4	5	5	5
Natur- och miljökunskap	17	17	2	2	4	2	2	2
Omg.kunskap åk 1-3	8							
Fysik och kemi	3					1	1	1
Samhällsorienterat	9	11						
Religionskunskap / livsåskådningskunskap	6	6	1	1	1	1	1	1
Samhällslära, ekonomi och historia	3	5				1	2	2
Konst och färdighetsämnen	44							
Musik	6	6	1	1	1	1	1	1
Bildkonst	6	10	1	1	2	2	2	2
Slöjd	8	11	2	1	2	2	2	2
Gymnastik och idrott	12	13	3	3	3	3	3	2
Engelska	8	8		1	1	2	2	2
Frivilligt språk	4	4					2	2
Finska	4						2	2
Tyska	4						2	2
Gemensamma läroämnena sammanlagt	132 - 144	141	21	21	24	25	25	25
Elever med frivilligt språk sammanlagt	136 - 148	145	21	21	24	25	27	27

För eleverna viktiga kontaktpersoner:

Rektor Pia Axberg, tel 329711

Biträdande rektor Pernilla Blomqvist, tel: 329710

Kanslist Dick Flöjt, tel: 329710

Vaktmästare Niklas Pelin, tel: 329714 eller 040 7324859

Köket, tel: 329715

Hälsovårdare Gunilla Fagerlund-Urvas, tel:32471

Skolpsykolog Mimosa Reinlund, tel: 04573442188

Skolkurator Alexandra Sundholm, tel: 04573451876

Fritidshemmet Humlan, tel:31612

Williams buss, tel:31138

Skoldirektör Mathias Eriksson, tel 328 717

Jomala bibliotek, tel: 31725

Fritidsledare Gustav Mattsson, tel:0457 569 2259

TRIVSELREGLER FÖR VIKINGAÅSENS SKOLA



**Skolan är vår arbetsplats.
Därför tänker vi alltid på att:**

- visa hänsyn
- vara artiga
- vara ärliga
- hjälpa till
- vänta på vår tur
- lyssna på andras åsikter
- använda ett vårdat språk
- hälsa på varandra

Regler för allas trivsel:

- Jag kommer förberedd och i god tid till lektionen.
- Jag tar ansvar för mina egna, andras och skolans saker.
- Jag följer regler och överenskommelser i klassen och på rasterna.
- Jag går och rör mig tyst och lugnt inomhus.
- Jag låter lugn och ro råda i matsalen och jag använder ett gott bordsskick.
- Jag tar alltid av mig mina ytterskor då jag kommer in i skolan och jag använder egen ingång.
- Jag klär mig med tanke på att det alltid är uterast.
- Jag tar av mig kepsen inomhus.
- Jag kastar aldrig snöbollar, stenar eller dylikt.
- Jag håller mig inom skolans område.
- Jag är ärlig och berättar för min lärare eller annan vuxen då jag gjort fel.
- Jag lämnar pengar och godis hemma.
- Min mobiltelefon har jag på ljudlöst läge i min skolväska under skoldagen.



Skolan ansvarar för att eleverna och vårdnadshavarna känner till skolans trivselregler.

Åtgärder och konsekvenser: Samtal enskilt, eller i grupp med alla inblandade, läraren avgör om rektorssamtal och samtal till hemmen är nödvändiga.

Utvisning ur klass (disciplinär åtgärd, ska dokumenteras av läraren).

Kvarsittning/Fostrande samtal efter skoltid (disciplinär åtgärd, dokumenteras, föräldrarna kontaktas på förhand).

Skriftlig varning/avstängning av rektor

Ämnesplaner, tyngdpunkter och stoff årskursvis

Svenska o matematik enligt SÅHDs gemensamma plan

Åk 1-2

Tyngdpunkter: Fonologisk medvetenhet, läsiver (uppmuntra, läsförebilder som goda exempel), skapa berättelser

Innan eleven har gått ut årskurs två skall följande stoff ha behandlats i undervisningen:

Att lyssna och tala

Eleven

- är van vid att uttrycka sig muntligt och kan berätta för en liten grupp om sina erfarenheter så att lyssnarna kan uppfatta budskapet
- har förmåga att uppfatta stavelser, ljud och rytm och kan leka med språket, bl.a. uppfatta rim
- blir fonologiskt medveten genom språklekar
- kan lyssna koncentrerat samt följa muntliga instruktioner
- deltar i samtal och bidrar med egna kommentarer och frågor i diskussioner

Att läsa

Eleven

- läser åldersanpassade texter tämligen felfritt och flytande
- läser de flesta högrekventa ord med automatik
- skall sporras till läsglädje
- skall få träna upp en fördjupad läsförståelse
- skall känna till olika litteraturgenrer med tyngdpunkt på sagor
- kontinuerlig högläsning av läraren och även att elever läser för varandra

Att skriva

Eleven

- skriver korta texter för hand och med hjälp av dator, även egna berättelser
- skriver hela meningar med tydlig handstil, stor bokstav och punkt

- skriver korta, ljudenligt stavade ord samt en del högrekventa ord med ljudstridig stavning
- kan skriva en kort sammanfattning av en text
- kan skriva kommunikativt

Språklära och språkkännedom

Eleven

- är medveten om att det finns en skillnad mellan skrift- och talspråk
- har ett ordförråd som fungerar för skolarbetet och vardagen
- kan formulera fullständiga meningar av varierande slag
- kan alfabetet och alfabetisk ordning
- skall kunna vokaler och konsonanter

Åk 3-4

Tyngdpunkter: Läsförståelse, läskondition, läsiver, skapa berättelseskäpande, dramatisering, rättstavning

Att lyssna och tala

Eleven

- utvecklar sitt ordförråd
- lär sig planera, redovisa och utvärdera eget och gemensamt arbete
- övar sig i att lyssna och uppfatta andras åsikter och värderingar
- intervjuar
- lära sig att använda drama som uttrycksform
- bekantar sig med talesätt, ordspråk, dialekter, nordiska språk
- tränar på muntlig framställning inför grupp med stöd av bl a IKT
- kan recensera och referera det man läst och hört

Att läsa

Eleven

- lyssnar kontinuerligt till lärares och andra elevers högläsning
- läser regelbundet högt för andra
- ökar sin läshastighet
- kan använda biblioteket
- utvecklar sitt ordförråd
- övar sig i att kritiskt tänka och bearbeta information samt kunna ange källa
- bekantar sig med olika författare, nordiska språk
- lyssnar till kontinuerlig högläsning av läraren och även att elever läser för andra

- ska utveckla sin läshastighet
-

Att skriva

Eleven

- befäster en tydlig handstil och har rätt arbetsställning
- känner igen och övar på att själv producera olika texttyper, t.ex. facktexter, friskrivning, brev, meddelanden, dikter
- blir medveten om ljudstridig stavning, enkel och dubbelteckning
- skriver recensioner och referat
- övar sig på att skriva faktatexter med egna ord

Språklära och språkkänedom

Eleven

- övar rättstavning
- känner till begreppen substantiv, adjektiv och verb
- behärskar singular och plural
- bekantar sig med förkortningar, skiljetecken, släktord
- känner till vanliga lånord i svenskan
- hanterar alfabetisk ordning, ordlistor, uppslagsverk
- känner till begreppen stavelser, ordstam, ändelser, avstavning av ord
- stiftar bekantskap med övriga nordiska språk

Åk 5-6

Tyngdpunkter: Skönlitteratur, friskrivning, muntlig framställning, ordklasser, satsdelar samt rättstavning.

Att lyssna och tala

Eleven

- tränas i att lyssna på andra och därvid uppfatta åsikter och värderingar
- lyssnar till bl.a. sagor, berättelser och dikter
- övar sig i att tala tydligt och uppträda i olika talsituationer
- improviserar och dramatiserar
- övar på att muntligt framföra sina tankar och att stå för sina åsikter
- tränas i att diskutera och delta i debatter

Att läsa

Eleven

- lyssnar kontinuerligt till lärares och andra elevers högläsning
- läser regelbundet högt för andra
- ska träna på att hantera faktatexter ur olika typer av källor
- ska tränas i att hantera olika typer av texter t.ex. fakta och fiktion/skönlitteratur, ålderdomlig text, dialekter, slang, talspråk, chat och sms

Att skriva

Eleven

- ska lära sig att producera faktatexter (inte reproducera)
- ska lära sig förkortningar
- ska träna på friskrivning
- ska bekanta sig med att skriva i sociala medier

Språklära och språkkänedom

Inom området skall läraren behandla följande:

- rättskrivning
- huvudsats och bisats
- meningsbyggnad och stycken
- ljudstridig stavning
- skiljetecken
- uppslagsform och böjningsform
- vidareutveckla ordklasser, räkneord, pronomen och prepositioner
- satsanalys (subjekt, predikat, objekt)
- prefix
- tidsformer
- dialoger
- skillnaden mellan tal- och olika typer av skriftspråk, chat, sms

Utöver det som står i kursplanen hänvisas till Landskapets Ålands Läroplan i ämnena matematik och svenska.

Engelska (gemensam arbetsplan för Såhd)

Åk 2-3

Eleverna skall:

- utveckla intresse för engelska språket

- lära sig uppfatta, förstå och våga tala engelska och agera enligt individuell förmåga
- lära sig respektera varandras kunskaper och färdigheter
- göra sig förstådda i för dem nära och vardagliga situationer
- med hjälp av bilder förstå en enkel text berättad på engelska

Innehåll:

- vardagliga fraser
- räkneord 1-20
- alfabet
- ordkunskap tex. djur, familj, skola, kroppen, kläder, veckodagar, mat, möbler, jämna klockslag, verb, adjektiv

Åk 4

Eleverna skall:

- lära sig att använd engelska språket för att kommunicera med varandra
- kunna översätta och producera enkla texter
- befästa ett gott uttal genom muntliga övningar

Innehåll:

- vardagliga fraser
- räkneord 1-100
- presens av to be och to have
- obestämd och bestämd artikel
- demonstrativa pronomen, this och that
- prepositioner; *in, on, under, over, beside, behind, in front of, at, near, between*
- regelbunden plural
- presens av regelbundna verb
- *there is- there are*
- genitiv (med apostrof)
- ordkunskap tex. Månaderna, möbler, mat, väder, klockan, verb, adjektiv

Åk 5-6

Eleverna skall

- lära sig att använda språket för att kommunicera med andra utgående från texter som handlar om barn och vuxna i såväl realistiska som fantasifulla situationer.
- befästa ord, uttryck och språkliga mönster genom skriftliga övningar.
- få kännedom om barns levnadsförhållanden i engelskspråkiga länder, samt en inblick i kultur och samhällsliv

Innehåll **åk 5:**

- imperfekt av *to be, to have, to do*
- omskrivning med *do* och *does* i frågor och nekande satser
- possessiva pronomen
- komparation av regelbundna adjektiv
- ordningstal
- oregelbunden plural
- datum
- genitiv med *of*
- fonetiska tecken

Innehåll i **åk 6**:

- räkneord 1-1000
- progressiv form
- oregelbundna verb
- futurum
- komparation av adjektiv
- reflexiva pronomen
- relativa pronomen

Matematik

Matematikundervisningen har som uppgift att utveckla elevernas kreativa och exakta tänkande. Undervisningen ska ge eleverna möjligheter att lära sig matematiska begrepp och olika metoder att lösa problem. Den ska ge eleverna sådana kunskaper och färdigheter som de behöver i andra skolämnen, vid fortsatta studier, på fritiden och i arbetslivet – inte minst att tillämpa matematik i praktiska situationer.

Åk 1

Talbegreppet

Naturliga tal 0-100

- talföljder
- tiopar, tvillingar,
- större än, mindre än lika med
- sifferskrivning

Talskrivning

Räknesätten

Addition och subtraktion inom talområdet 0-10, 0-20, 0-100

Sambandet mellan addition och

Åk 2

Talbegreppet

Naturliga tal 0-1.000

- talföljd
- större än, mindre än
- lika med

Positionssystemet (tiosystemet)

Räknesätten

Addition och subtraktion inom talområdet 0-100, 0-1000

Add- och subtr algoritmen

subtraktion
- additions och subtraktions-
tabeller (0-10), (0-20)
Räknesagor
Multiplikation som upprepad addition
- additions och subtraktions-
tabeller (0-20)
Enkel division (likadelning)

Algebra

Prealgebra

Mätningar och enheter

Uppskattning och mätning
av längder; m, cm
Tid; hel- och halvtimme,
veckodagar, månader, datum
Pengar, dyrare - billigare
kvart över, kvart före,
fem över, fem före,
veckodagar, månader, år
Pengar

Geometri

Plangeometriska figurer; kvadrat,
rektangel
triangel, cirkel,
Lägesord, storleksord

Åk 1

Mönster och avbildningar
Tredimensionella figurer

Åk 3

Talbegreppet

Naturliga tal 0-10.000,
-talföljder
-talens storleksordning
Positionssystemet (tiosystemet)
Talskrivning
Decimalform; tiondel, hundradel

(med en växling / minnessiffra)
Laborationer med multi-
plikationstabellerna 1-5, 10

Algebra

Prealgebra

Mätningar och enheter

Uppskatta och mäta
- volym (l, dl)
- massa (kg, g)
- längd (km, m, cm)
Tid; hel och halv timme,

Geometri

Plangeometriska figurer; kvadrat,
rektangel,
triangel, cirkel
-sträckor och omkrets, rät linje, vinkel

Åk 2

Mönster och avbildningar
Tredimensionella figurer

Åk 4

Talbegreppet

Naturliga tal 0-100.000,
-talföljder
-talens storleksordning
Positionssystemet (tiosystemet)
Talskrivning

Bråk som del av antal och del av helhet

Räknesätten

Addition och subtraktion inom
talområdet 0-10000
Additionsalgoritm med minnessiffra

Subtraktionsalgoritm med en växling
(lån)
Sambandet addition - subtraktion
Multiplikationstabellerna 1-10
Multiplikationsuppställning
Sambandet multiplikation - division
Divisionstabeller, enkel division med rest
Sambandet multiplikation - division
Räknesagor
Add. och subtr. av bråk med lika nämnare

Algebra

Prealgebra
Mätningar och enheter
Tid; s, min, h
Klockan; analog och
digital tid
Kalendern
Längd; km, m, cm, mm
Massa; kg, g
Volym; l, dl
Valuta: euro, cent

Geometri

Plangeometriska figurer;

kvadrat, rektangel, cirkel,
triangel – sida, hörn, vinkel
Mönster och avbildningar
Tredimensionella figurer

Räknesätten

Additionsalgoritm med flera
minnessiffror
Subtraktionsalgoritm med flera
växlingar/ lån
Multiplikationstabellerna (1-10) snabbt
och säkert
Multiplikation med 10
Division med ensiffrig nämnare

Division av tal som slutar på 0

Multiplikationsalgoritm

Algebra

Prealgebra
Mätningar och enheter
Räkneoperationer med tid
Tidtabeller
Enhetstabeller, enhetsprefix
Längd; mil, km, m, dm, cm, mm
Massa; ton, kg, hg, g
Volym; l, dl, cl, ml
Valuta; euro, cent
Termometern

Geometri

Plangeometriska figurer; namnge och
rita

Kub och rätblock
Omkrets
Vinklar
Koordinatsystem
Mönster och avbildningar

Åk 5

Talbegreppet

Naturliga tal 0-1000.000
Positionssystemet
Decimalform; tiondel, hundradel, tusendel
Procentbegreppet
Tal i bråkform och i blandad form
Addition och subtraktion av liknämninga bråk
Sambandet mellan bråk, decimaltal och procent
Samband mellan bråk, decimalform, procent
- $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{10}$ av i procent

Räknesätten

Addition och subtraktion;
-huvudräkning och uppställning

-decimaltal
Multiplikation
-tabellerna
-decimaltal
-multiplikation med 10, 100, 1000
-multiplikation med tal som slutar på noll
Division
-tabellerna
-division med en och tvåsiffrig nämnare
-kort division och divisionsalgoritmen
-decimaltal
-medelvärde
-division med 10, 100, 1000
-division med tal som slutar på noll
Räknesättens ordningsföljd
Avrundning till heltal
Enklare procenträkning; rabatt

Enheter

Massa-, volym- och längdenheterna
Enhetsbyten - även med tal i decimalform

Tid och tidsberäkningar
- sekunder, minuter, timmar, enhetsbyten

Åk 6

Talbegreppet

Naturliga tal 0-1000.000.000
Positionssystemet
Decimalform; tiondel, hundradel, tusendel
Negativa tal; termometern
Tal i bråkform och i blandad form
Liknämninga och oliknämninga bråk
Procentbegreppet

Räknesätten

Addition och subtraktion;
- Additions- och subtraktionsalgoritmer med flera minnessiffror samt med tal i decimalform
Multiplikation och division;
-tabellerna
- med 10, 100, 1.000
- med tal som slutar på 0
- med tal i decimalform
Division
-tabellerna
- med en- och tvåsiffrig nämnare
- kort division och divisionsalgoritmen
-decimaltal
Medelvärden
Räknesättens ordningsföljd och parenteser
Avrundning till heltal och till tal i decimalform
Procenträkning; rabatt

Enheter

Massa-, volym- och längdenheterna
- prefixen milli-, centi-, deci-, (deka-, hekto-), kilo-
- enhetsbyten - även med tal i decimalform
Tid och tidsberäkningar

-dygn, år, månad, ålder

-tidsskillnader

- tidsskillnader

- ålder

- sekunder, minuter, timmar, dygn, månader,
år

- enhetsbyten

Geometri

Punkt, linje, sträcka

Fyrhörningar: kvadrat, rektangel, diagonal

Åk 5

Area av fyrhörningar

Omkrets

Vinklar; rät, rak, trubbig, spetsig.

Rätblock, kub

Algebra

Inledande algebra

Enkla funktioner

Geometri

Punkt, linje, sträcka

Kvadrat, rektangel, romb, parallelogram,
diagonal

Åk 6

Cirkeln och dess delar

Rätblock, kub, klot - konstruera/rita

Omkrets, area av rektangel, parallelogram

Volym av rätblock och kub

Vinklar; rät, rak, trubbig, spetsig,
vinkelsumma

Att mäta och rita vinklar

Koordinatsystem

Likformighet och skala

Symmetri

Algebra

Inledande algebra

Miljö och naturkunskap

omgivningskunskap, åk 1-3

Närmiljön

Åk 1: Skolan, hemmet, kamratskap-mobbning, fritiden, skolvägen, bondgården.

Åk 2: Pengar-konsumtion, telefon, trafik, träd, växter, djur

Hälsa

Åk 1: Hygien, matvanor, bordsskick

Åk 2: Människokroppen, sinnena, känslor

Rymden

Åk 2

Tiden

Åk 1: Årstiderna, månaderna, veckodagarna, hel- och halvtimme

Teknik

Åk 1: Ämnens egenskaper (enkla experiment)

Åk 2: Sinnesexperiment, enkla konstruktioner

Årskurs 3

Jomala, Åland

Seder och sedvänjor

Rek läromedel: Miljö- och naturkunskap åk3

Naturen omkring oss

- gårdsplanen, vägrenen, parken, ängen (växter och djur)

Hösten

- skördetid

Vintern

- djur och fåglar

Våren

växter och djur

Biologi, geografi, miljölära åk 4-6

Årskurs 4

Vatten

- vattnets kretslopp
- växter och djurliv vid och i vattnet
- Östersjön, miljöförstöring, rening

Årskurs 5

Människokroppen

- hälsosamma levnadsvanor

Åländska biotoper och jordbruket

Allemansrätten

Årskurs 6

Skogen

Hållbar utveckling

- utrotningshotade arter

Geografi:

Årskurs 4

Finland

Övriga Norden

Årskurs 5

Europa

Årskurs 6

Världen

Fysik och kemi

Mål: Väcka elevernas intresse för naturvetenskapliga fenomen så att de själva får lust att lära sig mer.

Årskurs 4-6

Materien

- byggstenar
- grundämnen
- enkla kemiska föreningar
- aggregationstillstånd

Vatten

- lösningar
- blandningar
- vattnets kretslopp
- syror, baser

Luft

- sammansättning
- tryck
- föroreningar

Astronomi

- jorden och planeterna
- solen
- gravitation
- tidsbegrepp

Ljud och ljus

- egenskaper
- syn och hörsel
- ljudalstring

Elektricitet

- enkla strömkretsar

- magneter
- elsäkerhet

Värme, utgående från närmiljön

Samhällsorientering

Samhällskunskap

Årskurs 4

Familjen, samhället och ekonomin

- Familj och skola
- Den egna ekonomin
- Jämställdhet
- Miljömedvetenhet och miljövard

Praktiska medborgarfärdigheter

- Trafik
- Allemansrätten
- Brand- och befolkningskydd
- Sjöräddning

Årskurs 5

Informationssamhället

- Kommunikation och information
- Medierna och deras påverkan
- Reklam
- Upphovsrätt och källkritik

Lag och rätt

- I skolan
- I samhället

Det åländska samhället

- Åländska näringar
- Media och kommunikation på Åland
- Åländska traditioner

Årskurs 6

Det åländska samhället

- Kommunerna
- Fullmäktige, styrelse, nämnder
- Självstyrelsen och dess tillkomst
- Lagting och landskapsregering
- Hembygdsrätt
- Demilitarisering
- Flaggan, Ålänningens sång
- Åland och Finland
- Åland och Norden
- Åland och EU

Historia

Årskurs 4

Stenåldern med bl a Jettböle

Bronsåldern med gravröset på Kasberget

Järnåldern med vikingagravarna vid skolan

Fornlämningar

- besök på Ålands museum, fornborgen vid Borgberget i Jomala

Årskurs 5

De första högkulturerna i världen

Antiken

Medeltiden i Europa

Medeltiden på Åland

- levnadsförhållanden
- klostret på Kökar, sjölederna
- medeltidshuset vid skolan

Vasatiden

Årskurs 6

Stormaktstiden, Frihetstiden, Gustavianska tiden

Den nya tiden i världen fram till franska revolutionen

Åland efter medeltiden fram till 1808

- en del av det svenska riket, kyrkans makt, häxprocesserna
- Kastelholm, kungsgårdarna, sjölederna, postväsendet
- Krigen, båtsmanshållet, Stora och Lilla ofreden
- Sjukvården, folkbildningen

Religion

Årskurs 1

Skapelsen
Livet på Jesu tid
Högtider
Etik och moral

Årskurs 2

Bibeln och psalmboken
Jesu barndom
Jesu liknelser och underverk
Etik och moral

Årskurs 3

Patriarkerna
Josef och hans bröder
Mose
Profeterna Jona och Daniel
Bibelkunskap

Årskurs 4

Livet i församlingen
Kyrkoåret
Bibelkunskap

Årskurs 5

Kyrkornas stora familj
- Franciskus
- Martin Luther
- Heliga Birgitta
Budorden
Bibelkunskap

Årskurs 6

Paulus
Bibelkunskap
Världsreligionerna

Livsåskådningskunskap

Åk 1-3

Vad är livsåskådning?

Jagbild	- identitet	- styrkor	- likheter/olikheter
Vänskap	- kompisar/vänner	- förlåtelse	- kärlek
Olikheter/Tolerans	- människans utveckling	- olika seder och bruk	- utseendelikheter
	- olika starka sidor	- olika miljö	- Unicef
	- självvald olikhet	- skrämmer olikhet?	
Att leva tillsammans	- regler/rutiner	- lögn	- mänskliga rättigheter
Jag och naturen	- naturen	- göra/njuta	- allemansrätten
	- samverkan/skydd	- djur	

Årskurs 4-6

Ett gott liv	- lycka	- ansvar	-frihet
Livsåskådning	- tro/vetande	- världsbilder	
Tankefrihet	- åsikter	- religionsfrihet	- tolerans, rasism, förtryck
Kultur	- i Finland	- i världen	
Jämlikhet och fred	- våld	- fred	- jämlikhet
	- demokrati		
Människan och naturen	- olika uppfattningar om naturen	- hållbar utveckling	- miljöorganisationer

Musik

Årskurs 1

- Sånger med relativt litet tonomfång som ansluter sig till barnen föreställningsvärld.
- Sånger med anknytning till bokstavsinlärning, teman.
- Sång och rörelselekar samt dramatisering.
- Musiklyssning och musiksagor.
- Spel med rytminstrument.

Årskurs 2

- Sånger med utökat omfång.
- Sånger som stöd för lästräningen.
- Sångelekar och ringdanser samt dramatisering.
- Musiklyssning och musiksagor.
- Spel med rytminstrument, klangspel och ukulele.
- Inledande not- och gehörsövningar. Svagt och starkt.

Årskurs 3

- Sånger med större omfång. Kanonsånger.
- Ålänningens sång och åländska folkvisor.
- Musiklyssning och instrumentkännedom.
- Dans och rörelselekar.
- Melodispel med blockflöjt och klangspel. Ackordspel med ukulele.
- Noter och pauser.

Årskurs 4

- Finlands och Sveriges nationalsånger. Nordiska sånger. Kanonsånger.
- Musik- och instrumentlyssnande. Kända musikstycken.
- Dans i olika former och rörelselekar.
- Spel med blockflöjt, klangspel och ukulele. Ostinatostämmor.
- Teori och gehörsträning. Taktarterna 2/4, 3/4, och 4/4. Diminuendo och crescendo.

Årskurs 5

- Traditionella och moderna sånger. Tonbildsövningar.
- Nordisk folkmusik.
- Traditionella pardanser.
- Enkla melodi- och rytmiskt. Treklanger. Dur och moll. Notvärdenas matematiska namn.
- Spel med blockflöjt, gitarr, bas, ukulele, klangspel och rytminstrument.
- Musikskapande. Egna texter och musik.

Årskurs 6

- Traditionella och moderna sånger.
- Musiklyssning. Olika musikstilar och kända musikstycken. Kompositörer.

- Aktuell dans
- Spelarrangemang och klassorkester.
- Teori och gehörsträning. Punkterad not och synkop. Höjda och sänkta toner.
- Tempobeteckningar. Skalor och tonarter.
- Eget skapande.

Bildkonst

Årskurs 1-2

Kompositionslära

- form och rytm

Färglära

- grundfärger
- färger och känslor

Konstruktion och formlära

- olika material
- pappersvikning

Tekniker

- kriter, vattenfärg
- skrapteknik
- schablontryck, stämpeltryck, frottage

Visuell kommunikation

- kort, hälsningar
- bildserier, trafikmärken, symboler

Miljöfostran

- årstider
- elevernas närmiljö

Fantasiuppgifter

- egna upplevelser och erfarenheter
- minnesuppgifter

Årskurs 3-4

Kompositionslära

- grundformer
- proportioner

Färglära

- färgcirkeln
- mellanfärger, komplementfärger

Konstruktion och formgivning

- olika material
- relief
- pappersvikning

Teknik

- krita, vattenfärg, tusch och blyerts
- collage, mosaik

Teknisk ritning

- lodräta, vågräta och diagonala linjer

Skrivkonst

- bokstavsuppbyggnad, bokstavsdekorationer
- bild och text

Visuell kommunikation

- bildserier
- reklam

Miljöfostran

- konstruktioner av återanvändningsmaterial

Fantasiupplevelser

- egna upplevelser och erfarenheter
- minnesuppgifter, fritt skapande

Årskurs 5-6

Kompositionslära

- ytor, rum, byggnader
- ornamentik

Färglära

- valörer, palettens färger
- kalla och varma färger

Konstruktion och formgivning

- olika material

- boktillverkning

Tekniker

- krita, vattenfärg, blyerts
- kolteckning, skuggning, rutförstoring
- collage
- blandtekniker

Teknisk ritning

- perspektiv
- kroppar
- "lek med passare"

Skrivkonst

- skönskrift
- bild och text

Visuell kommunikation

- bildserier
- bildkunskap
- analys av bilder

Fantasiuppgifter

- fritt skapande

Konsthistoria

- åländska konstnärer
- museibesök

Slöjd

Småslöjd

Årskurs 1-2

Allmänt

- använda sax
- klippa längs ritad linje
- rita runt mallar
- trä på nål
- göra knut
- fästa tråden
- nåla
- känna igen olika sorters nålar
- följa enkel arbetsordning

Papper

- klippa
- vika
- limma
- tråda
- arbeta med pappersmassa

Naturmaterial

- skapa och fantisera

Garn

- tvinna
- fläta
- fingervirka

Tyg

- sy tråckelstygn
- sy langettstygn
- tråda i våffeltyg

Trä

- såga, spika

Textilslöjd

Årskurs 3

Symaskinen

- symaskinens delar
- trå i över- och undertråd
- rak söm och zig-zag inklusive fästning
- spolning
- symaskinskort

Sömnad

- egen design
- rita mönster
- förstoring (OH)
- nålning
- sömsmån
- tillklippning
- avig- och rätsida
- tråddriktning
- följa arbetsordning
- strykjärnets funktion och användning

Garnarbete

- vävning i ram
- bandvävning
- olika snoddar

Förslag till arbeten:

Sömnad

- maskot/kramdjur (bomullstyg)

Garnarbete

- tavla (vävram)
- dockmatta (vävram)
- pannlapp (vävram)
- underlägg (vävram)
- bokmärke (bandgrind)
- hårband (bandgrind)
- skärp (bandgrind)
- nyckelring (bandring)
- trådrullssnodd
- kyrketöm

Årskurs 4

Sömnad

- repetition av symaskinen
- rengöring av symaskinen
- ficka
- snedlist

Broderi

- korsstygn

Knytbatik eller tygtryck

Virkning

- luftmaska, fastmaska

Förslag till arbeten:

Sömnad

- toalettpappershållare
- gymnastikpåse
- väggficka

- förkläde
- ryggsäck

Broderi

- duk
- tavla
- nåldyna

Virkning

- grytlapp, maskot

Årskurs 5

Sömnad

- repetition av symaskinen
- applikation

Stickning

- garnbanderollen
- uppläggning
- räta och aviga maskor
- avmaskning

Förslag till arbeten:

Sömnad

- tavla

Stickning

- ”stickgubbe”
- maskot
- pannlapp
- mössa
- halsduk

Årskurs 6

Sömnad

- repetition av symaskin
- byte av pressarfot
- tråckling
- dragkedja
- sy i knapp
- lapptechnik (kvadrater, trianglar eller blockhusteknik)

- strykning av skjorta
- enkelt plagg
 - mönster, tillklippning, beskrivning

Läderarbeten

- laskning
- mönsterpunsning
- isättning av tryckknapp
- sammanfogning på maskin (raksöm och zig zag)

Förslag till arbeten:

Sömnad

- kudde
- väska
- penal

Läderarbeten

- nyckelhållare
- glasögonfodral
- stickfodral
- penal
- necessär

Teknisk slöjd

Årskurs 3-4

Säkerhetsföreskrifter
Verktygens användning och funktion
Få pröva sig fram med egen fantasi
Mäta, rita och vinkla
Göra enkel skiss, enkel ritning
Träna att såga, spika, borra, hyvla, urholka,
skruva, limma, raspa, fila, putsa med sandpapper
Enkel ytbehandling med vattenbaserade produkter

Årskurs 5-6

Säkerhetsföreskrifter
Verktygens användning och funktion
Tolka ritning, ritning i skala
Utveckla verktygsanvändningen
Olika träslag
Sammanfogning, limfog

Montera gångjärn
Dekorera med glödpenna
Svarvning
Enklare smidesarbeten
Ytbehandling med vattenbaserade produkter

Gymnastik o idrott

Skolans målsättning

Eleverna skall:

- få insikt i de vanligaste idrottsformerna
- lära sig samarbeta och ta hänsyn
- ges tillfällen att utveckla sin kreativitet
- ha möjlighet att uppleva glädje, rekreation och gemenskap
- lära sig förstå sambandet mellan motion och hälsa

Gymnastik

Betonas:

- motoriska övningar
- redskapsgymnastik
- handredskap

Hälsa, hygien, ergonomi

Betonas:

- träning, utrustning
- personlig hygien
- säkerhet

Bollspel

betonas:

- teknikövningar
- samspel
- "fair play"

Dans o rytmik

betonas:

- ringlekar
- sällskapslekar

Friidrott

betonas:

- mångsidighet
- "tävla mot dig själv"
- stafettlöpning

Orientering

betonas:

- skiss- och kartövningar
- skolgårdsorientering

Lek

betonas:

- aktivitet
- samarbete

Simning

betonas:

- vattenvana
- simkunnighet

Skidåkning

betonas:

- övning i olika terrängtyper

Skridskoåkning

Betonas:

- Åkteknik
- lekar o spel

Friluftsliv

Betonas:

- rörelse i skog och mark

Finska

Målet med undervisningen är att eleverna skall våga uttrycka sig på finska i tal och i förlängningen i skrift. Arbetssätten och metoderna skall bygga på en funktionell och kommunikativ syn på språk och lärande.

Grammatikaliska strukturer:

Årskurs 5

Nom sing, plur

Gen sing

Adessiv, inessiv sing

Kongruens

Verb i presens

Jakande och nekande presens

Ordningstal i grundform

Uttrycka antal

Enkla tidsuttryck

Tyngdpunktsområden:

- ☒ Våga uttrycka!
- ☒ Uttryck från ”dagligt tal”
- ☒ Tematisk undervisning
- ☒ Läraren använder målspråket i klassrummet
- ☒ Lekfulla lärandesituationer / drama

Årskurs 6

Jak och nek presens

Frågor i presens

Part sing

Uttrycka priser

Uttrycka tider

Tyska

Åk 5-6

Eleverna skall:

- klara av tyska i för dem vardagliga sammanhang
- ha någon kännedom om tysktalande länder

Tonvikten ligger på övningar i muntlig färdighet med gott uttal. Skriv- och språkriktighetsövningar skall stödja den muntliga färdigheten. Genom att undervisningsmetoder och material varierar, tas elevernas olika inlärningsstilar i bruk. En atmosfär, där var och en arbetar målmedvetet och kan få känna glädje över sina framsteg, främjas, så att eleverna fullt ut vill och vågar använda språket.

Eleverna skall få en inblick i levnadsförhållanden, samhällsliv, sport och kultur i de tysktalande länderna, och därigenom i någon mån förstå sig på kulturella skillnader.

Innehåll:

Grundläggande ord/fraser inom följande ämnesområden:

- hälsnings-, artighetsfraser (vykort, brev, mail, telefoning)
- presentera sig och sin familj
- släkt
- fritidsintressen/aktiviteter tex. djur, sport, musik
- alfabetet
- siffror, sifferuttryck; tel.nr, pengar, årtal
- café- och restaurangbesök /livsmedel, rätter
- inköp
- skola, arbete, yrken
- vägbeskrivningar, resor, färdmedel, hotell
- tidsuttryck; klockan, veckodagar, del av dag, månader, årstider
- väder
- kläder
- kroppen, hälsa
- färger, vanliga adjektiv
- Hus och hem
- Högtider, traditioner
- Nationalitetsord

Grammatik

- regelbunden presens
- presens av *haben* och *sein*
- perfekt av regelbundna verb
- substantiv med stor bokstav
- artiklar i nominativ
- plural
- personliga pronomen
- possessiva pronomen, singular (ev. pluralis)
- räkneord

Realia

Eleverna skall få en inblick i levnadsförhållanden, samhällsliv, sport och kultur i de tysktalande länderna och därigenom i någon mån förstå sig på kulturella skillnader.

RÄDDNINGSPPLAN

FÖR

VIKINGAÅSENS SKOLA

1. Allmänna uppgifter

Fastighetens namn: Vikingaåsens skola
(Skolvägen 3)
PB2

22151 Jomala
tel. 32 970

Ägare: Jomala kommun

Tekniskt underhåll: Tekniska avdelningen i Jomala kommun

Fastighetsskötsel: Tekniska avdelningens serviceman: Niklas Pelin

Fastighetens storlek: 4000 kvm

Försäkringsbolag: Fastighet och lösegendom är försäkrade av Ålands Ömsesidiga
Köpmansgatan 6, 22 100 Mariehamn
Tel. 018 – 27 600

Beskrivning av

fastigheten: En huskropp, putsfasad på tegel, plåttak, renoverad och tillbyggd 1998-2000.
Källare i sydvästra hörnet med teknikrum. Många ingångar. Inrymmer även
kommunens bibliotek.

Brukare: Lågstadiel elever i Jomala kommun. Elevantal ca 250.
Skolpersonal ca 45 st

Besökare: Inbokade aktiviteter, främst i gymnastiksal och slöjdsal
Föräldrar och andra sporadiska besökare.

Personalstyrka: En rektor

14 st klasslärare

2 speciallärare

5 timlärare

11 assistenter

En fastighetsskötare

En kanslist

Två städare

En ekonomiföreståndare

Två kockar

Två köksbiträden

Arbetsfördelning vid allmän fara:

Skolans ledning

- Informerar och delegerar uppgifter

Undervisningspersonalen

- Ansvar för sin elevgrupp (samlas vid uppsamlingsstället vid brandlarm eller annan utrymning, lugnar och finns till hands, räknar in elever)
- Kontaktar vid behov hemmen

Fastighetsskötaren och övrig personal samlas vid larmenheten för att bistå skolledningen med att

- Upprätthålla kontakt med alarmcentral

- Sköter externa kontakter (informerar skolkansliet, kommunledning, media, skolskjutsar etc)
- Vid behov stänga byggnadens maskinella ventilation.
- Organisera de åtgärder som är påkallade

2. Det allmänna nödnumret är 112

Ring larmcentralen; berätta vad som hänt, var hjälp behövs, ev skadade etc. Uppge noggrann adress. Lyssna på anvisningar och avsluta samtalet först när du fått lov.

3. Information och skolning

Räddningsplanen skall vara tillgänglig för alla som arbetar eller praktiserar på Vikingaåsens skola (ingår i trygghetsmappen som delges alla som verkar i skolan).

Samtliga arbetstagare skall veta var närmaste telefon finns samt veta vilket telefonuttag som gäller vid strömavbrott, då skolans telefonväxel upphör att fungera. Telefonlistor finns i kontaktpärm i lärarrummet.

Utrymningsövning för hela skolan hålls i början av varje hösttermin. Personalen fortbildas i brandskydd, första hjälp etc minst vartannat år.

4. Konstruktivt skydd

- ☒ Automatlarm – testas varje månad av fastighets-skötaren
- ☒ Brandsektionering
- ☒ Automatiska branddörrar
- ☒ Rök/värmedetektorer anslutna till automatiskt brandlarm
- ☒ Säkerhets-/nödbelysning i händelse av strömavbrott
- ☒ Ventilationsanläggningar rengörs regelbundet (kanaler, kammare, fläktar och brandbegränsare i frånluftsdel. Tilluftsdel rengörs vid behov). Kökets frånluftsdel bör rengöras minst en gång/år
- ☒ Brandsyn förrättas en gång/år
- ☒ Första hjälpväskor och –stationer i lärarrum, gymnastiksal, slöjdsal, kök.
- ☒ Vattenbrandposter **4st**
- ☒ Handbrandsläckare **6st**
- ☒ Brandfilt i kök samt vid luciamorgnar och liknande samlingar
- ☒ Utrymningsplan
 - Ritningar för utrymningsvägar finns i alla undervisningsutrymmen och gemensamma utrymmen.
 - Samlingsplats är skolans sandplan, uppställning enligt skiss.

5. Evakueringsplan

Om skolan måste utrymmas kontakter klasslärarna hemmen och eleverna skickas i första hand hem. Ingen skall dock skickas till ett tomt hem. Elever vars föräldrar inte gått att kontakta, eller som inte har möjlighet att hämta sina barn, förs till ett säkert ställe i kommunen (t ex församlingshemmet, Vikingahallen).

6. Distributionsstörningar

- ☒ Problem med eldistribution
- ☒ Problem med värmedistribution
- ☒ Problem med vattendistribution
- ☒ Problem med telefonförbindelser

Kortare avbrott inverkar inte menligt på skolans arbetsdag och –rutiner. Vid längre avbrott stängs skolan och en alternativ/tillfällig undervisningslokal ställs om möjligt i ordning. Härom beslutar räddningschefen och skolnämnd.

7. Brand

- ☒ Utrymning enligt plan
- ☒ Släckningsinsatser av egen personal om situationen så medger

8. Epidemier

- ☒ Följs hälsovårdens instruktioner

9. Speciella förhållanden

- ☒ Strålningsfara
- ☒ Extrema väderleksförhållanden
- ☒ Hot om våld från utomstående

Vid allmän farosignal handlar vi i enlighet med räddningsmyndigheternas allmänna direktiv, dvs. går inomhus, stänger fönster och dörrar, lyssnar på radio samt kontrollerar Rundradions text-TV och inväntar räddningschefens instruktioner. Skolans ytterdörrar kan snabbåslås från tre olika platser, två av dem strategiskt placerade.

10. Övrigt

- ☒ Sjukdomsfall/dödsfall
 - Vi följer skolans krisplan.
- ☒ Inkräktare i skolan/andra hotfulla situationer
 - Polis kontaktas
- ☒ Elev försvinner under skoldagen
 - Vuxna som ansvarar för eleven letar resp tar hand om den övriga gruppen. Vårdnadshavare kontaktas och åtgärder (t ex meddela polis) vidtas i samråd.

11. Planens distribution

Räddningschefen
Kommunkansliet
Skolkansliet

12. Uppdatering

Planen uppdateras minst vart 5:e år, vid behov oftare. Alla berörda skall informeras om uppdateringar.

KRISPLAN

Krisgrupp:

Rektor, Pia Axberg, sammankallare
Berörd klasslärare
Skolpsykolog, Alexandra Nyholm
Skolkurator Alexandra Sundholm
Hälsovårdare, Lisen Karell

Om olycka eller dödsfall drabbar elev, elevs förälder, lärare eller personal:

1. Krisgruppen rådgör om åtgärder.
2. Krisgruppen sammankallar skolans vuxna och berättar om vad som hänt. Klasslärare för lämplig information vidare till klasserna såvida en storsamling inte anses ändamålsenlig.
3. Vid elevs dödsfall, utanför skoltid, samtalar klassläraren med klassen efter att krisgruppen och anhöriga konsulterats.
4. Om dödsfall drabbat elevs förälder kan klasslärare tala med klassen efter att ha hört eleven och elevs övriga närstående.
5. Vid minnesstund där hela skolan deltar beslutar krisgruppen i samråd med närmast berörda hur den bäst kan genomföras. Rekommenderas sång, textläsning samt tänt ljus vid foto av den person minnesstunden berör.
6. Om svår olyckshändelse inträffar i skolan kontaktas akut hälsovård (ambulans), anhöriga informeras omgående.
7. Om dödsfall inträffar kontaktas även polis, med vilken man rådgör om tillvägagångssättet att informera anhöriga. Krisgruppen ordnar med de arrangemang som sedan i övrigt behövs i skolan, t ex med lärare/elever/övrig personal som behöver krishjälp.
8. En pärm, märkt "SORG" och vars innehåll ständigt kan kompletteras, förvaras i lärarrummet.

Denna plan är uppgjord och behandlad första gången under vårterminen 1993, senare uppdaterad, redigerad samt överförd till digitalt format. Senaste uppdatering april 2018.

DAGHEM-SKOLA, samordnad arbetsplan för Jomala

Förundervisningen

Nybörjarundervisningen

Språkutveckling

Stödja barnets begynnande läs- och skrivkunnsighet genom att inspirera och väcka lusten till viljan att lära sig läsa och skriva. Uppmärksamma barnet på ord och meningar. Lära sig lyssna, reflektera och återberätta	Ge verktygen till läsning och skrivning. Uppmuntra till att reflektera över den språkliga medvetenhetens olika delområden. Väcka nyfikenheten inom läs- och skrivinläring
--	---

Matematiskt tänkande

Den grundläggande matematiken utgår från vardagliga situationer där barnet kan reflektera över begrepp, mängd, olikheter och likheter. Öva kreativt tänkande genom enkla problemlösningar.	Tillfällen att reflektera och få kunskap om matematiska begrepp, strukturer och strategier. Öva på talbegrepp, sifferskrivning, räknesätten addition och subtraktion.
--	---

Rörelse

Rörelseaktiviteter ute och inne som utvecklar fin- och grovmotoriken, balansen och koordinationsförmågan.	Genom rörelsegemenskap få uppleva glädje och rekreation. Lära sig sambandet mellan hälsa, motion och gemenskap. Få insikt i de vanligaste idrottsformerna.
---	--

Skapande verksamhet och Musik

Barnen erbjuds rikliga tillfällen att utveckla sin kreativitet och fritt få uttrycka sina känslor och tankar i bild. Inspiration till att pröva många olika material och tillfällen att laborera med färger. Olika	Tillvarata elevernas spontana kreativitet. Få arbeta med olika material och tekniker. Uppmuntra eleverna till att uttrycka sig i bild. Färg-, form- och kompositionslära är delar av bildkonsten. Skapa en
--	--

sömnadssätt på olika tyg. Inom musiken få uppleva sångglädje och rytmik genom sång- och rörelselektunder.	positiv attityd till musiken och väcka elevens musikintresse.
---	---

Etik och social utveckling

Genom sagor och rollspel får barnen leva sig in i olika situationer och utveckla en empatisk förmåga för andra individer. Lära sig förstå och upptäcka sina egna känslor och lära sig avläsa andras känslor. Genom självkontroll lära sig hantera ilska och förebygga ett aggressivt beteende.	Förståelse för mångfalden av livsåskådningar. Lära sig lyssna på varandra och bygga upp ett positivt samarbete. Lära sig självkontroll och ett fungerande samspel i sociala situationer.
--	--

Hembygdskunskap, natur och miljö

Stödja barnet att iaktta det som händer i vår natur och närmiljö, med alla sinnen. Bekanta sig med närmiljön under alla årstidsväxlingar. Lära sig positivt miljöansvar och hur man rör sig i naturen utan att göra åverkan. Aktivt delta i kulturutbudet som riktar sig till barn och det åländska kulturarvet och hembygdens traditioner.	<i>Skrivningen ej ännu behandlad av samarbetsgruppen</i>
---	--

Religion

Inom religionen får barnen bekanta sig med kyrkoårets högtider och festligheter	<i>Skrivningen ej ännu behandlad av samarbetsgruppen</i>
---	--

Handlingsplan

- för elever med läs-, skriv- och matematiksvårigheter

- för elever med specifika läs-, skriv- och matematiksvårigheter

2016

Inledning

Kommunerna Eckerö, Hammarland, Jomala, Lemland och Lumparland på Södra Åland, utgör tillsammans Södra Ålands högstadiesdistrikt, som är upptagningsområde för Kyrkby Högstadieskola i Jomala.

Handlingsplanen för elever med läs- och skrivsvårigheter/specifika läs- och skrivsvårigheter samt matematiksvårigheter/specifika matematiksvårigheter gäller gemensamt för alla skolor i distriktet och berör all personal verksam inom skolan. Utifrån en helhetssyn på den enskilda eleven uppgörs ett individuellt åtgärdsprogram (se bilaga 1) som möjliggör kontinuitet och uppföljning av elevens lärande. Åtgärdsprogrammet följer med vid stadieövergångar och eventuellt skolbyte. Till åtgärdsprogrammet bifogas även APS-IP-blanketten där alla eventuella stödåtgärder framkommer (se

bilaga 2). Handlingsplanen grundar sig på Ålands landskapsregerings, utbildningsbyråns, trestegsstöd Läroplan – stöd för lärande och skolgång (se bilaga 3). Ett annat dokument som ligger som grund för handlingsplanen är planen för oro (se bilaga 4).

Denna handlingsplan är baserad på Grundskolelagen (1995:18), för landskapet Åland, Grundskoleförordningen för landskapet Åland (1995:95), Landskapet Ålands läroplan för grundskolan (1996, reviderad 2015).

Mål

- Att vi inom södra Ålands högstadiedistrikt har ett gemensamt synsätt, som har sin grund i trestegsstödet (se modell ASM-triangeln i bilaga 5), på elevens läs- och skrivsvårigheter/specifika läs- och skrivsvårigheter samt matematik-svårigheter/specifika matematiksvårigheter och som sträcker sig genom hela grundskolan.

- Att undervisningen på samtliga stödnivåer bedrivs av lärare med kunskaper och förståelse för eleven i fråga, samt att fortbildning och studier ger lärarna fortsatta fördjupade insikter i de olika ämnena.

Begrepp

Läs- och skrivsvårigheter är ett övergripande begrepp som innefattar alla svårigheter inom läs- och skrivutvecklingen där specifika läs- och skrivsvårigheter är en av dem. Syftet med handlingsplanen är att elever ska ges möjlighet att tillgodogöra sig undervisningen, utveckla sin studie-förmåga optimalt och utveckla en positiv självbild.

Möjliga faktorer som kan orsaka läs- och skrivsvårigheter/specifika läs- och skrivsvårigheter:

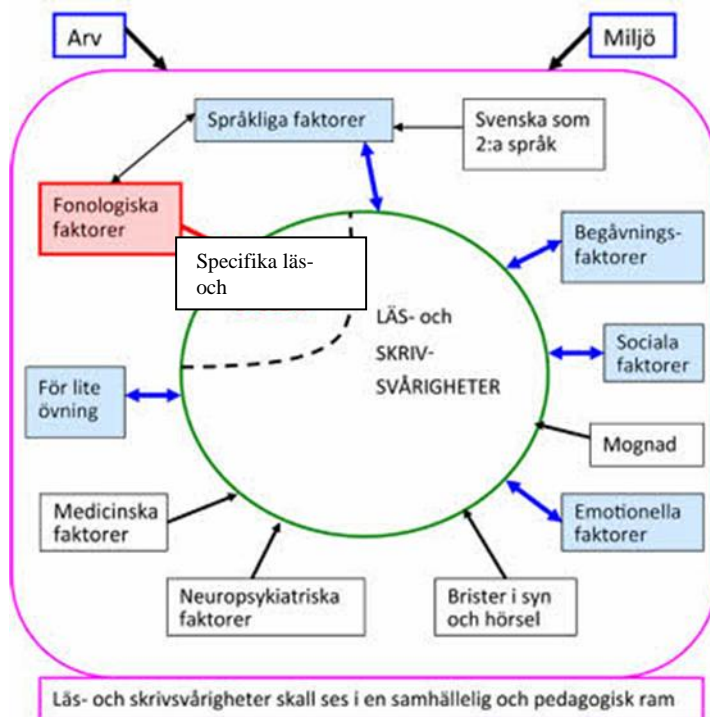


Bild enligt Christer Jacobson¹. (Jacobson 2006).

Specifika läs- och skrivsvårigheter - definition

"Dyslexi² är en nedsättning i vissa språkliga funktioner, särskilt de fonologiska (fonologi avser språkets ljudmässiga form), som är viktiga för att kunna utnyttja skriftens principer för kodning av språket. Nedsättningen ger sig i första hand tillkänna som svårigheter att uppnå en automatiserad ordavkodning vid läsning. Men den kommer också fram tydligt genom dålig stavning. Sekundära konsekvenser kan innefatta svårigheter med läsförståelse och begränsad läserfarenhet, vilket kan

¹I distriktets handlingsplan har vi bytt ut begreppet dyslexi mot specifika läs- och skrivsvårigheter

²Specifika läs- och skrivsvårigheter

hämna tillväxten av ordförråd och kunskap om omvärlden. Den dyslektiska nedsättningen går i regel igen i slkten, och man har anledning att anta en genetisk disposition som kan medföra neuro-biologiska avvikelser. Karaktäristiskt för dyslexi är att den är varaktig och svårbehandlad. Även om läsningen efter hand blir acceptabel, kvarstår oftast stavningsproblem. Vid en mer grundläggande kartläggning av fonologisk förmåga finner man att svagheter på detta område kvarstår upp i vuxen ålder". (Lundberg, 2010).

Kännetecknen och symptom för specifika läs- och skrivsvårigheter (FDB, 2014):

- Osäker på bokstävernas ljud och utseende
- Utelämnar bokstäver
- Läser fel på småord
- Kastar om bokstäver
- Glömmer prickar och ringar
- Otydlig handstil
- Läser långsamt och hackigt
- Läser fort och gissar
- Har svårt att förstå vad hen läser men förstår när någon annan läser text
- Blir fort trött och får ont i huvudet vid läsning
- Har svårt att hinna läsa textremsan på TV
- Har svårt att minnas ordningsföljden i alfabetet eller på veckans dagar

Matematiksvårigheter/Specifika matematiksvårigheter - definition

"När man pratar om inlärningsvårigheter i matematik innebär det att barnet har ovanligt svårt att tillägna sig basfärdigheter i matematik trots att barnet fått undervisning och stöd. Oftast bedöms detta i relation till hur snabbt och med hur stor arbetsinsats jämnåriga barn vanligtvis lär sig samma saker.

Med inlärningsvårigheter i matematik avses inte färdighetsbrister i mera komplicerade matematiska färdigheter, så som i algebra eller trigonometri. Förenklat kan man säga att vi talar om svårigheter vid inläring eller bristande inlärningsberedskap gällande de färdigheter som lärs ut i skolan och som eleverna förväntas tillägna sig under de första skolåren. Enligt beräkningar förekommer matematiska inlärningsvårigheter hos ungefär 3-7% av eleverna. Räknar man med alla mindre problem med matematik blir antalet väsentligt större." (Niilo Mäki Institutet, 2015).

Förutom allmänna matematiksvårigheter orsakade av tex inlärningsvårigheter, en negativ inställning till undervisningen, emotionella, sociala och neuropsykiatriska faktorer, kan det även finnas specifika matematiksvårigheter.

Kännetecknen och symptom för specifika matematiksvårigheter (Niilo Mäki Institutet, 2015):

- Räknesvårigheter väldigt tidigt, redan från förskoleålder
- Svårt att lära sig multiplikationstabellen
- Kastar om siffror – 346 kan bli 364

- Svårt att uppfatta antal och mängd
- Svårt att komma ihåg siffror så som telefonnummer och liknande
- Svårt att skilja på höger och vänster
- Svårt att läsa kartor
- Svårt att kolla busstabeller

Screening

Inom Södra Ålands högstadiedistrikt görs kontinuerligt screening av elevernas läsning och skrivning. Vid behov gör skolpsykologen vidare utredningar.

Utifrån screeningarna görs en helhetsbedömning och beslut tas om eventuella åtgärder inom trestegsstödet. Vid behov tas ärendet upp i skolans elevvårdsgrupp, EVG. Åtgärdsprogrammet uppgörs i ett samarbete mellan klassföreståndare/klasslärare/ämneslärare och speciallärare. Det presenteras för eleven och vårdnadshavare. Åtgärdsprogrammet ska utvärderas regelbundet.

Differentiering

Trestegsstödet förutsätter att läraren använder mångsidiga arbetsätt och metoder som beaktar elevernas förutsättningar. Uppmärksamhet bör fästas vid elevernas olika sätt att lära sig. De tre viktigaste dimensionerna i differentiering är variationen i studiernas omfattning, tempo och djup. (Vataja, 2011).

Källor:

FDB - Föräldraföreningen för Dyslektiska barn. 2014. LÄSK-pärmen. FDB, Stockholm.

Jacobson, Christer. 2006. Dyslexi – aktuellt om läs- och skrivsvårigheter. *Svenska Dyslexiföreningens och Svenska Dyslexistiftelsens tidskrift nr 4/2016*. https://www.spsm.se/contentassets/e5b66454842b4432b786e43307ed6d1d/jacobson_hemsidan.pdf. (Hämtad 6.9.2016).

Lundberg, Christer. 2010. *Läsningens psykologi och pedagogik*. Natur & Kultur.

Nillo Mäki Institutet. Lukimat. 2015. *Inlärningsvårigheter i matematik*. <http://www.lukimat.fi/matematik/for-foraldrar/inlarningsvårigheter->

[matematik](#) (Hämtad 6.9.2016).

Vataja, Pia. 2011. Differentiering i praktiken - praktiska tips för vardagen.
<http://www.speres.fi/Site/Data/839/Files/material/inklusion/inklusion2012/Differentiering.pdf> (Hämtad 6.9.2016).

Handlingsplanen är reviderad hösten 2016 av Mimmi Nyholm, Camilla Häuselmann, Ulf Nyback och Jessica Järneström.

Denna handlingsplan ska finnas tillgänglig för samtliga lärare och annan berörd personal.

Upprättat av/ datum	Klasslärare/ Ämneslärare	Datum:
Elev		
Födelseid		
Vårdnadshavare		
Klass		
Skola		
Klassföreståndare		
Svårigheter	*Matematik	* Läsning
		* Skrivning
Stödform	*Allmänpedagogiskt *Specialpedagogiskt *Mångprofessionellt	
Speciallärare		
Vårdnadshavarens kontaktuppgifter		
Datum för pedagogisk bedömning EVG		
Beskrivning av uppföring och elevens behov och utvärdering		
Örskrivningshandling	Ja	Nej
Ansvarig:		
Målsättningar		
Pedagogiska lösningar	Stöd för lärandet (Fyll även i tidpunkt när stödet gavs)	
	<ul style="list-style-type: none"> * Inlästa läromedel i * Färdiga anteckningar i * Instuderingsfrågor i * Stödord/bildstöd i * Dator som hjälpmedel i * Kortare/färre uppgifter i * Korta, tydliga instruktioner i * Differentiering av lärostoff i * Speciell placering i klassrummet * Alternativ redovisningmetod/ej muntliga framträdanden i grupp * Får hjälp av assistent under lektionstid, raster * Personlig Ipad * Läxhjälp * Stödundervisning i ansvarig: 	
	Vid provtillfällen (Fyll även i tidpunkt när stödet gavs)	
	<ul style="list-style-type: none"> * Instuderingsfrågor i * Muntliga prov i * Muntlig komplettering i * Längre tid vid prov i * Kortare/uppdelat prov i * Skriver på dator/iPad i * Stavfel beaktas ej i * Hjälp med läsning av: vuxen-talsyntes-bilder-stödfrågor * Hjälp med skrivning av: vuxen-talsyntes-bilder-stödfrågor * Möjlighet att skriva: helt enskilt-i liten grupp-bakom skärm i klass 	

Eleven deltar i	Specialundervisning i Ansvarig:
Arbetsmetoder inom specialundervisningen	
Elevens och hemmets ansvar	
Uppföljning och utvärdering sker på följande sätt, datum	
Åtgärdsprogrammet har upprättats av:	Plats och datum: Namnförtydligande
Elev	
Vårdnadshavare	
Vårdnadshavare	
Klassföreståndare	
Speciallärare	
Övriga	
Uppföljning och utvärdering	
Sekretessbelagd handling finns	Ja Nej Ansvarig:
Bilagor	

Jämställdhets- och likabehandlingsplan för Vikingaåsens skola

Inledning

Skolan har en viktig uppgift i främjandet av jämställdhet och likabehandling. Varje skola är skyldig att utarbeta en jämställdhetsplan som görs upp i samarbete med personal och elever. I jämställdhetslagens 5 § och 5 a § föreskrivs om en jämställdhetsplan och innehållet i den. I den nya läroplanen för landskapet Åland betonas jämlikhet och alla människors lika värde som ett centralt mål. FN:s barnkonvention ligger som grund för läroplanens värdegrund och skolan ska arbeta normkritiskt för jämlikhet, likabehandling, rättvisa och jämställdhet. Vår vision är att alla individer oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan övertygelse, funktionsvariation, ålder eller sexuell läggning ska mötas med respekt och ha samma förutsättningar till att utvecklas och växa i en trygg skolmiljö. Jämställdhet kan jämföras med demokrati och handlar om att vara delaktig och ha inflytande över sitt eget liv och det samhälle vi lever i. I en jämställd skola vågar varje elev vara sig själv, känna sig trygg och känna delaktighet i skolgemenskapen.

Jämställdhetsläget i Vikingaåsens skola

Jämställdhetsplaneringen är en fortlöpande process som hela skolan deltar i. Jämställdhetsplaneringen omfattar följande skeden:

- Utredning av jämställdhetsläget
- Val av åtgärder
- Dokumentation
- Godkännande
- Information
- Genomförande
- Utvärdering och uppföljning

Metod för att utreda jämställdhetsläget i skolan

Skolans jämställdhetsarbete kan utgå från en diskussion med eleverna. Läraren kan bearbeta frågorna så att de svarar mot behoven i frågavarande åldersgrupp av elever.

Ämnen för jämställdhetsdiskussion

Är din skola jämställd? Behandlas alla elever på ett jämställt sätt?

- Behandlar läraren flickor och pojkar på samma sätt?
- Behandlar eleverna varandra på samma sätt oberoende av kön?
- Bemöter du själv flickor och pojkar på samma sätt?

Skulle du bete dig på annat sätt i skolan om du var av annat kön?

- Kan du göra de saker du tycker om?
- Förväntas du göra vissa saker bara för att du är flicka/pojke/elev annat kön?
- Påverkar andras åsikt dina val?
- Kan du vara dig själv i skolan?

Känner du dig trygg i skolan?

- Kommer du gärna till skolan?
- Var/när känner du dig inte trygg?
- Kan du berätta för läraren om du eller din vän blir mobbad?
- Ingriper lärarna tillräckligt bra i mobbning?
- Har du vänner som inte är av samma kön som du i skolan?
- Hur förhåller man sig till vänskap mellan flickor och pojkar?

Hur tycker du att en jämställd skola skall vara?

- Finns det något som särskilt främjar jämställdhet i din skola?
- Finns det sådana problem som du själv skulle kunna påverka genom dina egna handlingar?
- Önskar du några förändringar på lektioner, raster eller skolresor?

Jämställdhetsenkät

Enkäter finns tillgängligt i publikationen på adressen:

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/173401_jamstalldhetsarbete_ar_en_kunskapsfraga.pdf

Enkäten fungerar som utgångspunkt för skolans jämställdhetsplanering. Skolan skall bearbeta frågorna så att de bättre svarar mot egna behoven eller använda endast en del av dem (åldersanpassa). Enkäten kan genomföras även om man har haft en jämställdhetsdiskussion med eleverna eller så kan enkäten användas som grund för diskussioner. Innan eleven fyller i enkäten kan läraren gå igenom de begrepp som finns i den.

Utvärdering av hur åtgärderna i en tidigare jämställdhetsplan har genomförts

Vår gamla jämställdhetsplan är förlegad. Värdegrunden och budskapet är uppdaterat och godkänt av lärarkollegiet, men verktygen saknas för det egentliga jämställdhetsarbetet. Vår nuvarande metod för utredningar av gällande situation på skolan är kopplad till KiVa-enkäten och delgiven

oss i sammanställningar av KiVa skola. Resultatet har delgetts personalen vid skolan. Där har också diskussioner och beslut tagits om hur vi skall jobba vidare med de utslag enkätresultat har gett oss.

Resultat av tidigare åtgärder

Utgående från resultatet av KiVa-enkäten vårterminen 2019 diskuterades att frågor om jämställdhet behöver lyftas i hela skolan och alla behöver vara medvetna om vikten av likabehandling av elever. Vårt samarbete med Mary Juusela och LikaOlika-metoden har pågått sedan 2017. Under höstterminen 2019 genomfördes en temadag då bland annat frågor om allas lika värde och hur man bemöter varandra arbetades med. Det var en fortsättning på de tidigare årens tema. Vi ser en ökad medvetenhet bland elever och personal i frågor som handlar om att våga säga ifrån om någon blir illa behandlad samt i frågor om icke accepterat språkbruk.

Mål och åtgärder för att befrämja jämställdhet och likabehandling

Mål: En trygg miljö för alla individer.

Åtgärder: ALLA ska känna sig trygga med att ingripa om någon blir utsatt för kränkningar eller trakasserier. Med trygghetsfostran ska eleverna själva ha mod att försvara sig samt att våga berätta om sina bekymmer för någon vuxen. Trygghetsfostran ingår i t ex KiVa-lektioner, Livskunskap och ”Positiv psykologi i skolan”.

Kartläggning över situationer och miljöer i skolan där det känns otryggt och där trakasserier kan tänkas förekomma och en åtgärdsplan görs, följs och utvärderas.

Skolan ser till att ordna könsneutrala utrymmen t ex toaletter. Integritetsskyddet i omklädningsrum bör ses över.

Mål: Alla individer bör behandlas på samma sätt oavsett kön

Åtgärder: Alla i personalen är medvetna om hur de tilltalar eleverna och att förväntningarna är lika på elever oberoende vilken könstillhörighet eleven har. Bedömningen av studieprestationer får inte göras utifrån könstillhörighet.

Medvetna gruppindelningar som inte baserar sig på könstillhörighet ska tillämpas.

Mål: Ett normkritiskt förhållningssätt

Åtgärder: Synliggöra mångfald i undervisning och läromedel. Uppmärksamma och diskutera stereotyper som återkommer i läromedel, litteratur och annat undervisningsmaterial. I Utbildningsstyrelsens handbok ”Jämställdhetsarbete är en kunskapsfråga” finns konkreta tips hur lärare kan arbeta med dessa frågor med olika åldrar och i olika läroämnen.

Vid behov ordna temadagar med inbjudna genuspedagoger som håller i program för dagen.

Mål: Samarbetet med vårdnadshavarna är öppet och sporrande

Åtgärder: På föräldrakvällar och möten diskuteras jämställdhetsfrågor för att hemmet och skolan tillsammans ska stödja elevernas växande när det gäller värderingar och attityder. Föreläsningar kan ordnas i samarbete med Hem och skola föreningen.

Skolan uppmuntrar vårdnadshavarna att motivera och stödja elever med hemuppgifter på ett sätt som främjar elevens egna styrkor och intresse.

Viktigt är att båda vårdnadshavare känner sig delaktiga i samarbete med skolan och att skolan ska kontakta båda vårdnadshavare lika stor utsträckning.

Källor:

Jämställdhetslagen, läroanstalterna och könsmångfalden, Social- och hälsovårdsministeriet, 2016

Jämställdhetsarbete är en kunskapsfråga, Utbildningsstyrelsen, 2015

Utkast läroplan för grundskolan på Åland, Ålands länskapsregering, 2020

Handlingsplan vid misstankar om mobbning

Skolan är en KiVa-skola och accepterar inte mobbning.

Skolan arbetar kontinuerligt med att förebygga mobbning enligt KiVa-programmet.

Med mobbning menas här *aggressivt beteende, eller ett beteende som gör någon annan ledsen eller illa till mods. Beteendet upprepar sig, är avsiktligt och riktas mot en relativt försvarslös person.*

Eleverna och hemmen uppmanas att ta kontakt med någon i mobbningsgruppen eller någon i skolans personal så fort man har misstankar om mobbning. Då vi får signaler om mobbning

- samlar vi så mycket fakta som möjligt om vad som hänt, när det hänt samt vilka som varit inblandade
- prövar, det vill säga sällar, om ärendet är mobbning eller konflikt (klassläraren gör observationer under en tid)
- håller antimobbningsteamet enskilda samtal med mobbaren/mobbarna. Berörda föräldrar kontaktas efter samtalen. I antimobbningsteamet ingår Pernilla Blomqvist, Susanna Saku, Anette Fagerlund och Mrie Wiklund-Eriksson.
- vid behov konsulteras skolpsykolog och/eller skolhälsovårdare.
- mobbningsgruppen håller ett eller flera uppföljningsmöten, efter behov.
- alla samtal om och kring mobbning dokumenteras enligt KiVa-skolas koncept och blanketter.

Plan för hantering av utåtagerande elever samt elever med psykosociala problem

Ifall en elev får svårigheter att tillsammans med sina klasskamrater delta i undervisningen på ett för sig själv och andra elever tillfredställande sätt skall stödåtgärder sättas in av skolan. Det kan handla om psykosociala svårigheter, aggressivitet mot skolans personal och klasskamrater eller i allmänhet ett aggressivt och utåtagerande beteende.

Följande åtgärder skall sättas in för att hjälpa eleven:

- Klassrumssituationen utreds noga (placering, ljud- och ljusförhållanden)
- Stöd av elevassistent för att klara av undervisningssituationer samt kamratrelationer under lektioner och raster.
- Råd av speciallärare för att bättre kunna hantera de situationer som eleven möter i undervisningen.
- Samtalshjälp av skolpsykolog eller kurator för att bättre kunna hantera de situationer som eleven möter i skolan.
- Enskild undervisning i den utsträckning skolan har resurser att erbjuda.
- Om ovanstående åtgärder inte ger önskat resultat kan hemundervisning erbjudas. Hemundervisning är endast möjlig med målsmäns medgivande.